

A. S. Neill olvasói levele a ZEIT c. német lapnak

július 11, 2014

1970. október 30.

A tekintélyellenes szónak, ahogy én azt értem, nincs köze a politikához. Summerhill akkor nevezhetjük tekintélyellenesnek, ha a tekintélyen azt értjük, hogy a felnőttek uralkodnak a gyerekek felett. A gyakorlatban nekünk van saját tekintélyünk: az iskolagyűlés.

Már régen feladtam azt a hitemet, hogy a politikán keresztül reformokat lehetne elérni. Az orosz forradalom politikai forradalom volt, ami a kezdetekkor a szabadságot jelentette az iskolákban, és szabadságot a szerelmi életben. De ma, aki egy kommunista országban lát egyéni szabadságot, annak baj van a szemével.

A politika Angliában, ahogyan az Egyesült Államokban sem, nem tesz semmit azért, hogy a nevelés intézménye megváltozzon. Az ellenkezőjét teszi. Úgy programozza a gyerekeket, hogy azok az uralkodó hatalmakat, a gazdasági vezetőket kövessék.

Nem arról van szó, hogy a kommunizmus vagy a kapitalizmus között válaszhatunk, hanem arról, hogy vagy az igazi szabadság, a természetes fejlődés mellett állunk, vagy az indoktrináció oldalán. Summerhill erről szól! Tiltakozom az ellen, hogy az iskolákat kommunistának, szocialistának vagy konzervatívnak nevezzék, vagy bármi egyébnek, ami valakinek eszébe jut.

Tanítványaink közül még senki nem lett politikus. Talán azért mert ehhez a dologhoz túlzottan becsületeselek. Egy politikusnak majdhogynem lehetetlen őszintének lennie.

Egy angol miniszterelnök lehet, hogy személy szerint emberiség elleni büntettnék tartja a vietnámi háborút, de politikai, gazdasági és katonai szempontok miatt támogatnia kell az Egyesült Államokat. Ha én parlamenti képviselő lennék egy olyan választókerületben, ahol a többség katolikus vagy baptista, nehéz lenne egy olyan törvényjavaslat mellett szavaznom, amely legalizálni akarná a terhességmegszakítást vagy a homoszexualitást.

A világ nagy emberei, Beethoven, Freud, Einstein, Shakespeare nem politikailag voltak aktívak, hanem kreativitásukkal tűntek ki.

Politikai áramlatok uralkodnak és eltűnnek. De a nagy gondolatok, nagy művészi alkotások halhatatlanok, mint ahogyan halhatatlan a szabadság, a szeretet, az együttérzés, az egyenesség. Ezért ezek a dolgok állnak a nevelés középpontjában Summerhillben.

Egy beteg világban a politika is beteg. A leginkább azokat vonzza ez a tevékenység, akik maguknak önigazolást keresnek ebben, a hatalomra törekednek, és csak hatalmi kategóriákban gondolkodnak. Mindez nem jelenti azt, hogy ne lennének közöttük olyanok, akik pályájukat azzal az őszinte vággyal kezdték, ami az emberiség megjavítását tűzte ki célul.

Azok a férfiak az angol parlamentben, akik a rabszolgakereskedelmet eltörölték, vagy véget vetettek a gyerekmunkának, a halálbüntetésnek bizonyosan nem voltak pártolói. De a legtöbb politikus ma is életellenes.

Nem. Summerhill nem akar ebben a politikai sakkjátzmában részt venni, és én azt szeretném, hogy a ZEIT olvasói tudják ezt.

Kapcsolódó írások:

Goodsman az iskolagyűlés lefolyása

A. S. Neill: Egy iskolamester naplója (1915) – részletek-1

Jerry Mintz: Szabadság és demokrácia az oktatásban Előszó